Sivistysvaliokunta
SiV@eduskunta.fi

Asiantuntijakuuleminen 8.4.2026

Lausunto hallituksen esityksestä laiksi CSC – Tieteen tietotekniikan keskus Oy -nimisen osakeyhtiön sidosyksikköaseman edellytyksistä, sen omistaman tutkimusinfrastruktuurin yhteiskäytöstä sekä varautumisvelvollisuudesta (HE 18/2026 vp)

KKV pitää kannatettavana yritysten TKI-toiminnan harjoittamisen edellytysten, Suomen TKI-kilpailukyvyn ja huippututkimuksen edistämisen vahvistamista. KKV toteaa, että hallituksen esityksessä ehdotettu poikkeaminen hankintalain 15 §:än ehdotetusta 10 prosentin omistusosuusvaatimuksesta sekä voimassa olevan sidosyksikkösäännöksen mukaisesta ulosmyyntirajasta voi olla esityksen tavoitteet huomioiden tarkoituksenmukaista.

KKV pitää myönteisenä sitä, että esityksessä on arvioitu CSC:n rahoitusta ja toimintaa valtiontukinäkökulmasta sekä tunnistettu kilpailulain 4 a luvun kilpailuneutraliteettisäännösten edellyttämä velvoite varmistua toiminnan markkinaehtoisuudesta tilanteissa, joissa julkinen taho harjoittaa taloudellista toimintaa kilpailutilanteessa markkinoilla. KKV kuitenkin huomauttaa, että hallituksen esityksessä viitattua komission valtiontukitiedonannon ja TKI-puitteiden mukaista liitännäistoiminnan 20 prosentin rajaa ei ole vahvistettu EU-tuomioistuimen oikeuskäytännössä ja sen soveltamiseen tulee siten suhtautua varauksella.

KKV kiinnittää huomiota siihen, ettei yhtiön tehtäviä ole määritelty lakiehdotuksessa, vaan niitä on kuvattu hallituksen esityksen perusteluissa. KKV pitää tärkeänä, että julkisessa määräysvallassa olevan yhtiön tehtävistä säädettäisiin laissa mahdollisimman tarkkarajaisesti. Tämä selkeyttäisi julkisyhteisön eri rooleja ja sitä koskevan lain suhdetta kilpailuneutraliteettisääntelyyn. KKV pitää kuitenkin myönteisenä, että CSC:n hallinnoiman tutkimusinfrastruktuurin sekä siihen liittyvien palveluiden ulosmyynti on säännösehdotuksessa (2 §) nyt tarkkarajaisemmin määritelty verrattuna hallituksen esitysluonnokseen. KKV toteaa, että sidosyksikköyhtiön mahdollisesti markkinoilla harjoittaman taloudellisen toiminnan tarkkarajainen määrittäminen on omiaan vähentämään riskejä kielteisten kilpailuvaikutusten syntymisestä huolimatta siitä, että hallituksen esityksessä todetaan, että CSC:n hallinnoima infrastruktuuri muodostuu pääosin sellaisista kohteista, joilla ei ole markkinoilla kilpailevaa infrastruktuuria, eikä tieteellisen suurteholaskennan osalta ole myöskään olemassa markkinoita eivätkä markkinaehtoiset toimijat tuota tällaisia palveluita markkinoille.

KKV pitää niin ikään myönteisenä sitä, että siltä osin kuin CSC toimisi markkinoilla esityksessä tarkoitettua infrastruktuuria myyden, hinnoittelun tulee esityksen mukaan olla markkinaehtoista. Suurteholaskentakapasiteetin myynnin sekä siihen liittyvien palvelujen hinnoittelu markkinaehtoisesti niin ikään vähentää riskejä kielteisten kilpailuvaikutusten syntymisestä. Kilpailun vääristymisen ehkäisemiseksi julkinen rahoitus ei myöskään saa välittyä etuna infrastruktuuria hyödyntäville taloudellista toimintaa harjoittaville yrityksille.

Tältä voidaan komission TKI-puitteiden mukaisesti välttyä muun muassa siten, että infrastruktuurin käytöstä peritään markkinaehtoinen hinta.

KKV muistuttaa lisäksi, että siltä osin kuin CSC:n toimintaan tai sen hallinnoimien supertietokoneiden käyttöön ei sovelleta neuvoston asetusta (EU) 2021/1173, kilpailuneutraliteettisääntely edellyttää tutkimusinfrastruktuurin käytön ja siihen liittyvien palveluiden hinnoittelua markkinaperusteisesti myös tilanteessa, jossa infrastruktuuria hyödynnetään julkisen sektorin omassa kilpailutilanteessa markkinoilla tapahtuvassa taloudellisessa toiminnassa. Hinnoittelun tulisi olla markkinaperusteista siten myös silloin, kun CSC tuottaa palveluja omistajaorganisaatiolleen (esimerkiksi valtion tutkimuslaitokselle tai kunnan omistamalle ammattikorkeakoululle) hyödynnettäväksi tämän kilpailutilanteessa markkinoilla harjoittamassa taloudellisessa toiminnassa. KKV:lla on kilpailulain 30 a §:n nojalla toimivalta puuttua mihin tahansa julkisyhteisön tai sen määräysvallassa olevan yksikön yksityisen elinkeinotoiminnan kanssa samoilla markkinoilla harjoittamassa taloudellisessa toiminnassa soveltamaan menettelyyn tai toiminnan rakenteeseen, joka estää tai vääristää kilpailua markkinoilla.

Heidi Ruohonen
erityisasiantuntija

Sähköisesti allekirjoitettu - Elektroniskt underskriven - Digitally signed
Ruohonen Heidi, Kilpailuneutraliteetti, 30.03.2026 09:15